

Қазақстан Республикасы Тәуелсіздігінің 30 жылдығына арналған «Сейфуллин оқулары – 17: «Қазіргі аграрлық ғылым: цифрлық трансформация» атты халықаралық ғылыми – тәжірибелік конференцияға материалдар = Материалы международной научно – теоретической конференции «Сейфуллинские чтения – 17: «Современная аграрная наука: цифровая трансформация», посвященной 30 – летию Независимости Республики Казахстан.- 2021.- Т.1, Ч.4 - С. 117-119

ӘЛЕУМЕТТІК ЖЕЛІЛЕРДІ ҚОЛДАНУДЫҢ УНИВЕРСИТЕТ СТУДЕНТТЕРІНІҢ АКАДЕМИЯЛЫҚ ҮЛГЕРІМІНЕ ӘСЕРІ

*Бекболатова А.Д., Мажитова П.А., 1-курс студенттері
Ғылыми жетекші: ф.ғ.к. Дюсупбаева Қ.С.
M.S. Narikbaev atyndaǵy KAZGUU Universiteti, Нұр-Сұлтан қ.*

Бұл мақалада әлеуметтік желілердің студенттердің сабақ үлгеріміне әсері, атап айтқанда студенттердің сабақ үстінде ұялы телефонды қолдануы, бос уақыттарын әлеуметтік жүйелерге жұмсалуды, оқу үлгерімдерінің төмендеуі, студенттер арасында қай әлеуметтік желі жиірек қолданатындығы қарастырылған. Мақалада студенттердің оқу үлгеріміне және әлеуметтік желілердің дұрыс және бұрыс әсеріне ерекше назар аударылған.

Бүгінгі таңда ақпараттық технология адамдардың өзара қарым-қатынасына бірнеше өзгерістер әкелді. Цифрлық технология заманында көптеген ақпараттық құралдар жүзеге асырылып, қазіргі уақытта күнделікті өмірде жиі қолданылуда. Әлеуметтік желілер адам өмірінің ажырамас бөлігіне айналды. Дегенмен, оның әсері жағымды немесе жағымсыз екенін айқындау қиын. Сол себепті бұл тақырып қазірде өз құндылығын жоймай, өзекті саналуда.

Студенттердің академиялық оқу үлгерімін зерттей келе, әлеуметтік желілердің тигізген ықпалын анықтау мүмкіндігі жоғары. Ол мақсатқа жету үшін әлеуметтік зерттеу (сауалнама) жүргізу арқылы әлеуметтік желілердің студенттердің оқу үлгеріміне тигізген әсерін анықтау, студенттің академиялық үлгеріміне тигізетін пайдалы, кемшін тұстарын сараптау және алынған нәтижелер көмегімен дедуктивті байланыста құрастырылған ұсыныстар жүйесін жасау маңызды саналады.

Зерттеу нысаны ретінде Нұр-Сұлтан қаласында орналасқан M.S. Narikbaev atyndaǵy KAZGUU Universiteti-нің студенттері алынды. Жалпы, жүргізілген әлеуметтік зерттеуге 30-тан астам студент жауап берді.

Бұл жұмыстың методологиясы аталған тақырыптың негізгі нәтижелерін алу мақсатымен жоспарланған. Сауалнама университеттің әлеуметтік ортасы жауап берді. Негізгі көңіл есептік және сандық мәліметтерге бөлінген.

Әлеуметтік желілердің студенттің академиялық үлгеріміне тигізген әсерлері сауалнама арқылы тереңдетіліп зерттелгендігі көрініс табады. Сауалнама нәтижесінде студенттердің оқу үлгерімі әлеуметтік желілер әсерінен қаншалықты өзгергені және студент уақытының әлеуметтік желілерге шоғырлану себептері анықталды.

Соңғы онжылдықта ақпараттық-коммуникациялық технологиялардың(АКТ) дамуы әлеуметтік желілердің өркендеп, жүздеген миллион адамдармен қолданыс табуына орасан зор әсерін тигізді. Әлеуметтік желілер - тез таралып, адам өмірінің әр саласына енген АКТ-ның бір бөлігі. Адамдардың өз уақытының көп бөлігін әлеуметтік желілерге жұмсауы қазірде қарапайым тұрмысқа айналды. Бұған себеп - әлеуметтік желілермен қолданудың жеңілдігі, жылдамдығы және ұзақтығы. Қоғамдағы тенденциялар әлеуметтік желілер арқылы айқындалады. Сол себепті соңғы жаңалықтарды білу үшін, қазіргі болмыспен қатар жүру үшін адамға әлеуметтік желілерді қолдануға тура келеді [1, 1000-1001]. Бұдан әлеуметтік желілер адам өмірінде маңызды рөл атқаратынын байқауға болады. Оның адамға тигізетін әсері зор екенін де мойындамау қате. Мұндай әсерлердің бірі ретінде студенттердің оқуын және білім алуын қарастыруға болады. Жас ұрпақ ретінде, студенттер әлеуметтік желілердің беретін мүмкіндіктерімен жақсы таныс. Бахишева және Мұхтар әлеуметтік желілер арқылы цифрлық білім беру ресурстарының ұлғайғандығын сөз еткен. Мысалы, соңғы 3 айда 150-ден астам бейнелер мен оқу видеоларының шыққандығын байқаған [2, 66]. Бұл студенттерге әлеуметтік желілерді оқу барысында пайдалануға жақсы мүмкіндік береді. Одан тыс, Қазақстан студенттерінің цифрлық сауаттылығы өсіп, болашақта әлеуметтік желілерді білім саласында кең деңгейде қолдану дәрежесі жоғары.

Болдуин, Беделл және Джонсон өз мақаласында әлеуметтік желілер студенттің академиялық үлгеріміне әсер ететінін айта кеткен болатын. Олардың жүргізген тәжірибесі әлеуметтік желілер тікелей немесе жанама түрде қажетті ақпарат пен білімге жол ашатынын көрсетті [3, 51]. Алайда, соңғы кездердегі нашар оқу жетістіктері технологиялық дамуларға байланысты болды. Эзема мен Экере студенттердің оқу дағдылары жетіспейтіндігін және оның орнына электронды ақпарат құралдарында көп уақыт өткізетіндіктерін растады [4, 4]. Интернетті қарау, телефонмен ойнау және тоқтаусыз мәтіндік хабарламалар жіберу - бұл күннің талабы сияқты. Дегенмен, қазіргі заман өзгерістері студенттердің оқу әдеттерін дұрыстап, жаңа методикаға ауысуын талап етеді. Ол үшін, ең алдымен, әлеуметтік желілердің ықпалын анықтау қажет. Студенттердің жаңа достар табу және тиісті ақпаратқа қол жеткізу сияқты әлеуметтік медиа іс-шараларға қатысуы олардың оқу жетістіктерін жақсартуға бағытталуы мүмкін, бірақ бұл жеке тұлғаның академиялық стрессті жеңу мүмкіндігін пайдалану қабілетіне және ниетіне байланысты [5, 1004]. Осы мүмкіндіктер мен әлеуметтік медиа желілерінің артықшылықтарын пайдалану студенттердің оқу ізденістерін жақсартуға көмектеседі. Алайда оның студенттерге жасайтын ықпалы жағымды не жағымсыз, пайдалы не пайдасыз екенін анықтау қиын. Әсіресе жоғары білім беру орталығы оқушыларының оқу үлгеріміне әлеуметтік

желілердің әсерін анықтау соңғы жылдары өзекті тақырыпқа айналды. Әртүрлі оқу орындарында, әртүрлі мемлекеттерде жоғарыда аталған мәселенің жауабы өзгеше. Сол себепті өз мақаламызда келесі сұраққа көңіл бөлуді жөн көрдік: Әлеуметтік желілер КАЗГЮУ студенттерінің оқу үлгеріміне қаншалықты әсер етеді?

Жүргізілген сауалнамаға көбіне 1-курс студенттері (90%) жауап берді. Оның көп бөлігінің GPA көрсеткіштері жақсы, ал әлеуметтік желілерге жұмсайтын уақыты әлемдік нормаға сай, яғни 2-5 сағат аралығында екендігі анықталды. 70%-ы әлеуметтік желілерді қолдану студенттердің оқу үлгерімінде маңызды рөл ойнайды деп есептейді. Алайда сауалнамаға сәйкес, бұл әсерін жағымды немесе жағымсыз деп ажыратуға келмейді: студенттердің жартысына жуығы “орташа” деген жауапты таңдады. Студенттердің жауаптарын қорытындыласақ, әлеуметтік желілер қажетті ақпаратты, өзекті жаңалықтарды табуда, университеттің қызметкерлерімен жедел хабарласуға және креативті ойлауға көп септігін тигізеді. Дегенмен, кемшін тұстарына келгенде, оқуға толық көңіл бөле алмау, үй жұмысы мен тапсырмаларды орындауға үлгермеу және университетте қабылдаған ақпаратты тез ұмытуды атап өтті. Сонымен қатар студенттердің 70%-ы сабақ уақытында әлеуметтік желілерді қарайтынын, нәтижесінде сабаққа көңілін бөле алмай, бір уақытта бірнеше тапсырмалар орындап қиналатынын айта кеткен болатын. Алайда оқу кезінде әлеуметтік желілерді қолдану себептері әр студентте әртүрлі екені байқалды. Негізгі себептері ретінде жалқаулық, оқуға құлшыныстың болмауы, уақытты тиімсіз пайдалануды ажыратты.

Зерттеудің басты мақсаты бос уақытының үлкен бөлігін әлеуметтік желілерде өткізетін студенттердің академиялық үлгерімдері қалай өзгертіндігін көру болды. Нәтижесінде жүргізілген зерттеу, негізінен, оң нәтиже берді. Өйткені студенттер күндізгі уақытын оқуға бөліп, әлеуметтік медиа сайттарды өздерінің оқуына байланысты керекті ақпарат жинауға қолданады. Сонымен қатар, өзгелермен жаңа идеялар мен тұжырымдамалармен бөлісуге мүмкіндік береді. Оң нәтижесінен бөлек, бұл желілер ойын-сауық үшін де пайдаланылады. Осы өзара әрекеттесетін әлеуметтік медианы (Tik Tok желісі мен Instagram қатар қолданылады) пайдалану студенттерге табыс табу көзі болып та табылады. Қорыта келгенде, уақыттың көп бөлігін алатын бұл желілер жақсы жақта да пайдаланылып, оқуға аз мөлшерде ғана кедергі жасайды. Оқуға көңіл бөлу студенттің өзіне байланысты. Ол әлеуметтік желілерді кез-келген бағытта қолдана алады. Егер дұрыс бағытта қолданатын болса, жан-жақты болып, информацияны тез меңгере білуі болашақта еліміздің әлемдік аренада бәсекеге қабілетті болуына жеткізеді.

Әдебиеттер тізімі:

1. Influence of social media on students' academic achievement [Electronic resource] / B.C.E. Oguguo [et al.]. – 2020. – Vol. 9, No. 4. – P. 1000-1009 – International Journal of Evaluation and Research in Education (IJERE),

2020. – – Режим доступа : <https://www.doi.org/10.11591/ijere.v9i4.20638>. – Загл. с экрана.
2. Бахишева С.М., Мұхтар З.Ғ. Қашықтықтан білім берудің кейбір мәселелері мен мүмкіндіктері [Электрондық ресурс] / С.М. Бахишева, З.Ғ. Мұхтар. – 2020. – Т. 64, № 3. – С. 59-70. Вестник КазНУ, 2020 - . – Режим доступа : <https://doi.org/10.26577/JES.2020.v64.i3.06>.– Загл. с экрана.
 3. Baldwin T.T., Bedell M.D. and Johnson J.L. The social fabric of a team-based M.B.A. program: network effects on student satisfaction and performance [Electronic resource] / T.T. Baldwin, M.D. Bedell & J.L. Johnson. – 2007. – Vol. 40, No. 6. – P. 50-60. Academy of Management Journal, 1997 - . – Режим доступа : <https://doi.org/10.5465/257037>. – Загл. с экрана.
 4. Ezema E.J., Ekere J.N. The teacher librarian and promotion of reading culture among Nigerian children [Electronic resource] / E.J. Ezema, J.N. Ekere. – 2009. – The Nigerian Library Link, 2009 - . – Режим доступа : <http://www.scribd.com/doc/14069352/Teacher-Librarian>. – Загл. с экрана.
 5. Influence of social media on students' academic achievement [Electronic resource] / B.C.E. Oguguo [et al.]. – 2020. – Vol. 9, No. 4. – P. 1000-1009 – International Journal of Evaluation and Research in Education (IJERE), 2020. – – Режим доступа : <https://www.doi.org/10.11591/ijere.v9i4.20638>. – Загл. с экрана.

Қосымша:

https://drive.google.com/file/d/1tBKc_CDSwLBcsMHvSyddxyU_rYXltIVf/view?usp=sharing